

РЕШЕНИЕ № 40 от 04.05.2022 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Второ гражданско отделение, в публично съдебно заседание на дванадесети април през две хиляди двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КАМЕЛИЯ МАРИНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ВЕСЕЛКА МАРЕВА

ЕМИЛИЯ ДОНКОВА

при секретаря Даниела Танева, като изслуша докладваното от съдия Камелия Маринова гр. д. № 2583 по описа за 2021 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 290 – чл. 293 от ГПК..

[.....]

По основаниято за допускане на касационно обжалване по въпроса: дължен ли е въззивният съд на основание чл. 266, ал. 3 ГПК да допусне изготвянето на своевременно поискана повторна съдебно-техническа експертиза, която първоинстанционният съд е отказал да допусне или в изпълнение на разпоредбата на чл. 195 ГПК за безпротиворечивото изясняване на делото от фактическа страна и за установяване на фактите, които са от значение за решаване на делото, сам да назначи такава :

Изводът на въззивния съд къде минава имотната граница между имотите на страните и съответно към кой имот е спорната площ е направен в противоречие с практиката на ВКС по т. 3 на Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013 г. по т. д. 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, с която е разяснено, че въззивният съд е длъжен да събере доказателствата, които се събират служебно от съда /експертиза, оглед, освидетелстване/, само ако е въведено оплакване за допуснатото от първата инстанция процесуално нарушение, от което може да се направи извод, че делото е останало неизяснено от фактическа страна, или за необоснованост на фактическите изводи, поставени в основата на първоинстанционното решение, или ако тези доказателства са необходими за служебно прилагане на императивна материалноправна норма.

Уредбата относно действието на дворищнорегулационен план и начините за прилагането му, като основание за съвпадане на имотна и регулационна граница, както и изискването на ЗУТ вътрешните регулационни граници да съвпадат с имотните (освен при съгласие на собствениците на съседните имоти) е императивна. Това налага във всички случаи, в които към изхода на спор за собственост или на негаторен иск, е относимо дали регулационна граница съвпада с имотната, съдът да формира извод коя е имотната граница. За целта съдът отчита нормативната уредба според която от влизане в сила през 1898 на Закона за благоустройство на населените места в Княжество България (отм.) г. до 1.01.2001 г., когато влизат в сила измененията на ЗТСУ (отм) от ДВ бр. 34/2000 г. дворищнорегулационния план има непосредствено отчуждително действие, т.е. докато действа плана границите на правото на собственост се определят от парцелните граници. Парцелните граници обаче стават имотни само ако регулацията е приложена. Ако регулацията не е приложена при създаването на нова дворищна регулация се изхожда от имотните граници. Указания по приложението на нормативната уредба за прилагане на дворищнорегулационен план и значението ѝ при преценка границите на правото на собственост, са дадени с Тълкувателно решение № 3 от

15.07.1993 г. по гр. д. № 2/1993 г., ОСГК на ВС, които указания са възприети в практиката на ВКС по чл. 290 ГПК.

ЗУТ запазва действието на заварените при влизането му в сила дворищнорегулационни планове, но не и отчуждителното действие по отношение на придаваеми към съседни урегулирани имоти части, освен ако регулацията е приложена до влизане в сила на ЗУТ или по реда на § 6 ПР на ЗУТ. Ако регулацията не е приложена отчуждителното действие на дворищната регулация относно придаваемите части отпада съгласно § 8 ПР на ЗУТ и това е основание за изменение на подробния устройствен план. В последната хипотеза дори планът да не е изменен, границите на собствеността се определят от имотните граници, а не от регулационните.

За да може да формира изводи по приложението на тази нормативна уредба, е необходимо по делото да е назначена и приета експертиза, която да установи отразяването на границата между съседните имоти по първия наличен кадастрален план, съвпада ли тази граница с одобрената първа регулационна граница, отразяването на границата по последващите кадастрални и регулационни планове и съвпада ли с някоя от кадастралните или регулационни граници по предходните планове, както и основанието, на което са изработени и приети последващите планове, като заключението е придружено от скици по съответните планове и комбинирана скица с отразяване на евентуалното различно положение на кадастрална и регулационна граница от първия план до действащия понастоящем. Въз основа на установените от вещото лице факти за местоположението на кадастралната и парцелната граница по плановете, действали във времето и по действащия понастоящем план, както и основанието за приемане на следващите планове, съдът трябва да формира изводи: има ли придаваеми части между имотите на страните, като отчете, че ако по плана не е предвидено придаване по регулация, но фактически е изместена границата, то регулацията е незаконосъобразна и при спор следва да зачете действителната имотна граница; при изменение на регулацията или при приемане на нова регулация спазени ли са изискванията за трансформиране на парцелните граници по отменената регулация в имотни; приложим ли е § 8 ПР ЗУТ.